

KLASA:UP/I-344-03/20-11/428

URBROJ: 376-05-3-21-12

Zagreb, 17. ožujka 2021.

Temeljem članka 5. Zakona o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (NN br. 121/16) i članka 96. Zakona o općem upravnom postupku (NN br. 47/09), u predmetu operatora javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1, kojeg zastupa xy, protiv Grada Zadra, Narodni trg 1, 23000 Zadar, radi odbijanja sklapanja ugovora o zakupu stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra, Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, na sjednici 17. ožujka 2021., donosi

ODLUKU

- I. Usvaja se zahtjev operatora javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1, u cijelosti te se nalaže Gradu Zadru, Narodni trg 1, 23000 Zadar, da omogući operatoru A1 Hrvatska d.o.o. pristup i korištenje stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra na cijelom području Grada radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina.
- II. Nalaže se Gradu Zadru, Narodni trg 1, 23000 Zadar, da u roku 60 dana od zaprimanja ove odluke, izradi i javno objavi Ponudu sa uvjetima pristupa i korištenja stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra na cijelom području Grada radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. Ponuda pristupa i korištenja stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra na cijelom području Grada mora sadržavati uvjete koji su transparentni i nediskriminirajući, pravedni i razumni, uključujući i cijenu pristupa i korištenja.
- III. Nalaže se Gradu Zadru, Narodni trg 1, 23000 Zadar, da odmah po izradi i objavi Ponude pristupa i korištenja stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra na cijelom području Grada, zaključi s operatorom javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1, ugovor o pristupu i korištenju stupova niskonaponske mreže.

Obrazloženje

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) zaprimila je 10. studenog 2020. zahtjev A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1 (dalje: A1) za rješavanje spora s Gradom Zadrom, Narodni trg 1, 23000 Zadar (dalje: Grad) radi odbijanja sklapanja ugovora o zakupu stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada. A1 ističe kako se obratio Gradu zahtjevom za sklapanje

ugovora o zakupu stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada, a koji je Grad odbio pozivajući se na Odluku o komunalnom redu (klasa:363-01/19-01/336, urbroj:2198/01-1-19-7 od 30.07.2019.; dalje: Odluka). A1 navodi kako je dostavio prijedlog ugovora kojim bi se ugovorili detalji pristupa i korištenja stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada te da se Grad nije očitovao na prijedlog ugovora. A1 temelji svoj zahtjev na članku 5. Zakona o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (NN br. 121/16; dalje: Zakon o smanjenju troškova) i traži da HAKOM donese odluku kojom će naložiti Gradu omogućavanje pristupa i korištenje stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada na cijelom području Grada radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. Uz zahtjev, A1 je dostavio zahtjev prema Gradu, odgovor Grada, prijedlog ugovora, Odluku.

U očitovanju od 07. prosinca 2020. Grad ostaje kod istih razloga odbijanja zahtjeva za sklapanjem sklapanja ugovora o zakupu stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra. Grad navodi kako obavlja komunalnu djelatnost sukladno Odluci i koja djelatnost ne smije doći u pitanje, da prema članku 5. Zakona o smanjenju troškova Grad može odbiti zahtjev za pristup i korištenje stupova zbog zahtjeva sigurnosti i javnog zdravlja ili obrazloženih rizika ozbiljnih smetnji koje planirane elektroničke komunikacijske usluge mogu uzrokovati drugim uslugama, koje se već pružaju putem iste fizičke infrastrukture. Postavljanje reklama, obavijesti, plakata, telekomunikacijskih uređaja uzrokuje ozbiljne smetnje za održavanje i kontinuirano obavljanje komunalne djelatnosti održavanja javne rasvjete te ugrožava sigurnost života ljudi i imovine te je Odlukom propisana zabrana oštećivanja i uništavanja rasvjetnih stupova i rasvjetnih tijela te postavljanje oglasa, obavijesti, reklama, telekomunikacijskih uređaja i sličnog na te objekte. Grad navodi kako je do sada dobio prijave ugovornih izvođača na održavanju javne rasvjete radi postavljanja elektroničke komunikacijske mreže, navodi slučaj u ulici Ivana Gorana Kovačića, da je Grad područje izloženo vjetru te da bi postavljanjem elektroničke komunikacijske mreže bila ugrožena statika stupova. Predlaže se odbiti zahtjev A1.

A1 u očitovanju od 08. siječnja 2021. navodi da je Zakon o smanjenju troškova „*lex specialis*“ te isti ima prednost u primjeni. Predmetnim Zakonom u pravni poredak RH prenesena je i Direktiva 2014/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (SL L 155, 23.5.2014.; dalje u tekstu: Direktiva). Direktiva u uvodnom dijelu točkom 13. propisuje „*da bi bilo znatno učinkovitije za operatore elektroničkih komunikacijskih mreža, osobito one novopridošle, da ponovo koriste postojeću fizičku infrastrukturu, uključujući onu drugih sektora komunalnih usluga, za uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža, posebno u područjima gdje ne postoje odgovarajuće elektroničke komunikacijske mreže ili gdje ne bi bilo ekonomski opravdano graditi novu fizičku infrastrukturu.*“

U odnosu na navode Grada o zaprimanju prigovora ugovorenih izvođača na izgradnji i održavanju javne rasvjete u kojima su isticali da zbog protupravno postavljenih telekomunikacijskih uređaja nisu u mogućnosti pristupiti stupovima javne rasvjete kako bi otklonili kvar odnosno izvršili zamjenu rasvjetnog tijela ili stupa javne rasvjete čime je onemogućena neprekidna isporuka komunalne usluge, A1 navodi da je u dva upravna postupka u cijelosti postupio po rješenju te je sa stupova javne rasvjete uklonio svjetlovodne kabele kako bi se stupovi mogli zamijeniti. Dodatno, skreće pažnju kako predmetni stupovi nisu predmet ovog postupka već se zahtjev odnosi na sve stupove u vlasništvu Grada čije brojno stanje bi se tek utvrdilo sklapanjem ugovora o zakupu stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada, a koji je ugovor Grad odbio sklopiti. U odnosu na predmetne stupove (iako isti nisu predmet ovog postupka) A1 dodatno ističe da je za iste imao sva potrebna odobrenja. Naime,

A1 nije imao saznanja da su predmetni stupovi u vlasništvu Grada te je za iste uredno ishodio sva potrebna odobrenja od društva HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. s kojim za navedeno već ima sklopljen ugovor. Međutim, u svrhu sanacije oštećenih stupova A1 je postupio sukladno spomenutim rješenjima Grada. Donošenje rješenja bio je još jedan dodatni razlog zašto se A1 obratio Gradu sa zahtjevom za sklapanje ugovora, jer se kao operator javne komunikacijske mreže u smislu Zakona o smanjenju troškova našao u situaciji da za pojedini stup ne može biti siguran tko je mrežni operator te je iz tog razloga A1 Gradu pristupio sa zahtjevom za sklapanje ugovora. Dodatni razlozi su bili i izbjegavanje svih mogućih problema koje u svom očitovanju ističe Grad (npr. pitanje održavanja javne rasvjete, statika stupova) te je upravo sklapanjem ugovora koji je predložio A1 nastojao regulirati sve možebitne probleme koje navodi Grad. Ugovorom bi se predvidjelo postupanje u takvim situacijama, no Grad je *a priori* odbio sklapanje ugovora bez pokušaja rješavanja svih eventualnih spornih pitanja.

U odnosu na navode Grada da je zahtjev za pokretanjem spora od strane A1 podnesen po proteku roka iz čl. 5 stavka 6. Zakona o smanjenju troškova, A1 navodi kako ni Zakonom o općem upravnom postupku ni Zakonom o smanjenju troškova nije propisano da se zahtjev podnesen protekom roka odbacuje, odnosno da bi rokovi iz čl. 5. bili prekluzivni. Naime, predmetni rokovi su u čl. 5. Zakona o smanjenju troškova uvršteni temeljem Direktive i smisao navedenih rokova je brzina odlučivanja i postupanja, a iz razloga jer se konačnom odlukom (bilo mrežnog operatora koji će prihvatiti zahtjev, operatora javne komunikacijske mreže ili HAKOM-a koji će odluku morati donijeti u slučaju odbijanja zahtjeva i pokretanja spora) odlučuje o tome hoće li se omogućiti korištenje postojeće fizičke infrastrukture u svrhu pružanja usluge krajnjim korisnicima usluga. Cilj je Direktive i Zakona o smanjenju troškova nastojati olakšati postavljanje fizičke infrastrukture pogodne za elektroničke komunikacijske mreže velike brzine uz što manje troškove i u što kraćem vremenskom roku. S obzirom da će jedino operator javne komunikacijske mreže doći u situaciju da podnosi zahtjev za rješavanjem spora HAKOM-u, svrha tih odredbi je bila zaštititi upravo operatora javne komunikacijske mreže (a ne mrežnog operatora) kako postupci ne bi trajali unedogled. Kao prilog tome da se rokovi iz čl. 5. Zakona nisu prekluzivni u prilog ide i činjenica da operator javne komunikacijske mreže već sutra može podnijeti novi (identičan) zahtjev mrežnom operatoru. U ovom slučaju to bi značilo da A1 može ponoviti zahtjev Gradu te u slučaju da Grad na isti ne odgovori odnosno odbije zahtjev u roku iz čl. 5. Zakona A1 će u daljnjem roku iz stavka 6. čl. 5. Zakona o smanjenju troškova podnijeti HAKOM-u zahtjev za rješavanje spora.

Navodi Grada kako zahtjev A1 ne mogu prihvatiti jer bi isto uzrokovalo ozbiljne smetnje za komunalnu djelatnost održavanja javne rasvjete i obveze Grada sukladno Zakonu o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja, u potpunosti neosnovani i ničim dokazani. S obzirom na pretpostavljeni veliki broj stupova u vlasništvu Grada postavljanje TK kabela na iste u velikoj bi mjeri smanjilo troškove postavljanja te se s toga predlaže HAKOM-u donošenje odluke kojom će Gradu naložiti sklapanje odgovarajućeg ugovora.

Radi utvrđivanja činjeničnog stanja obavljen je očevid i održana usmena rasprava 28. siječnja 2021. Očevid je izvršen na području ulice Ivana Gorana Kovačića i ulice Marina Držića u Zadru, obavljeno je fotografiranje postavljenih svjetlovodnih kabela i prateće opreme operatora A1, a koje fotografije su priložene u spis predmeta.

Na usmenoj raspravi stranke su ostale kod već iznesenih navoda. A1 je i dalje zainteresiran da se ugovorno riješe odnosi sa Gradom te je u tom smislu i dostavljen nacrt i prijedlog ugovora. Grad ostaju kod dosadašnjih navoda, Grad kao jedinica lokalne samouprave u svom samoupravnom

djelokrugu obavlja poslove od lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana i to osobito poslovi koji se odnose na komunalno gospodarstvo. Zakonom o komunalnom gospodarstvu propisano je da je građenje i održavanje komunalne infrastrukture od interesa za RH. Smatra da bi sklapanje ugovora bilo u suprotnosti s Odlukom o komunalnom redu i načelima na kojima počiva komunalno gospodarstvo te odluku prepuštaju HAKOM-u.

U očitovanju od 1.03.2021., a u odnosu na prijedlog ugovora, Grad ostaje kod tvrdnje da bi sklapanje ugovora o zakupu stupova javne rasvjete uzrokovalo ozbiljne smetnje za obavljanje komunalne djelatnosti. Grad smatra da je predloženi ugovor štetan za njega jer je u njemu razvidna neravnopravnost i neravnoteža u pravima i obvezama ugovornih strana, prijedlogom ugovora nameću se brojne obveze i poslovi Gradu što iziskuje velike troškove koje niti višestruko veća cijena zakupa po stupu ne bi mogla pokriti, stoga ponuđena cijena od 75,00 kn po stupu godišnje nije primjerena niti pravična. Grad zahtjeva da se u ugovor ugrade odredbe o naknadi za bespravno korištenje stupova javne rasvjete, kao i ugovorna kazna za svako daljnje korištenje stupova javne rasvjete bez odobrenja vlasnika. Grad smatra da u ugovoru trebaju biti odredbe o solidarnoj odgovornosti vlasnika i korisnika stupova za štetu koja može nastati zbog dodatnog opterećivanja stupova postavljanjem elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, odredbe o rokovima uklanjanja opreme i mreže sa stupova javne rasvjete zbog održavanja i obavljanja komunalne djelatnosti, odredbe o tome tko vrši nadzor nad postavljanjem opreme na stupove i cijenu nadzora, itd.

Zaključno, Grad smatra da bi prije donošenja odluke HAKOM trebao utvrditi točan broj stupova na kojem je oprema operatora nezakonito postavljena i u kojem periodu, utvrditi pravičnu zakupninu dostatnu za održavanje fizičke infrastrukture, uvaži prijedloge o solidarnoj odgovornosti vlasnika i korisnika stupova za štetu koja može nastati zbog dodatnog opterećivanja stupova postavljanjem elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina i rokovima uklanjanja opreme i mreže sa stupova javne rasvjete zbog održavanja i obavljanja komunalne djelatnosti.

HAKOM je temeljem prikupljenih podataka i uvidom u svu dostavljenu dokumentaciju utvrdio kako slijedi.

Temeljem odredbe članka 5. Zakona o smanjenju troškova u nadležnosti HAKOM-a je donošenje odluke kada mrežni operator odbije zahtjev za pristup i zajedničko korištenje postojeće fizičke infrastrukture. U konkretnom slučaju Grad je odbio zahtjev A1 za sklapanje ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada na cijelom području Grada, stoga je A1 ovlašten podnijeti zahtjev HAKOM-u, a HAKOM je obavezan i ovlašten donijeti odluku, vodeći u potpunosti računa o načelu razmjernosti, uključujući i određivanje pravednih i razumnih uvjeta, a prema potrebi i cijene. U tom smislu navodi Grada o prekluzivnom roku za podnošenje zahtjeva HAKOM-u su neosnovani te se moraju odbiti.

Sukladno članku 5. Zakona o smanjenju troškova, mrežni operator (u ovom slučaju Grad) obavezan je udovoljiti svakom razumnom zahtjevu operatora javne komunikacijske mreže (u ovom slučaju A1) i omogućiti mu pristup i zajedničko korištenje svoje fizičke infrastrukture radi postavljanja sastavnica elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, na temelju sklopljenog ugovora te uz pravedne i razumne uvjete, uključujući i cijenu. Prigodom odlučivanja o zahtjevu mrežni operator (Grad) mora primjenjivati objektivna, transparentna i razmjerna mjerila.

Obzirom na to da je Grad odbio sklopiti ponuđeni ugovor o zakupu stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada, A1 je temeljem članka 5. Zakona o smanjenju troškova pokrenuo rješavanje spora

pred HAKOM-om. Nadalje, stavkom 4. istoga članka određeno je da razlozi odbijanja sklapanja ugovora mogu biti samo u sljedećim slučajevima:

- a) tehničke neprikladnosti fizičke infrastrukture u odnosu na koju se zahtijeva pristup za smještanje bilo kojih sastavnica elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina,
- b) nedostatne dostupnosti prostora za smještanje sastavnica elektroničke komunikacijske mreže velike, uključujući buduće potrebe mrežnog operatora za prostorom, koje su na odgovarajući način dokazane,
- c) zahtjeva sigurnosti i javnog zdravlja,
- d) zahtjeva cjelovitosti i sigurnosti svih mreža, a osobito kritične nacionalne infrastrukture određene posebnim propisom,
- e) obrazloženih rizika ozbiljnih smetnja koje planirane elektroničke komunikacijske usluge mogu uzrokovati drugim uslugama, koje se već pružaju putem iste fizičke infrastrukture,
- f) dostupnosti održivih alternativnih načina veleprodajnog pristupa fizičkoj mrežnoj infrastrukturi, koje pruža mrežni operator i koji su prikladni za obavljanje djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, ako je takav pristup ponuđen uz pravedne i razumne uvjete.

Razloge odbijanja zahtjeva mrežni operator (Grad) mora pisanim putem dostaviti operatoru javne komunikacijske mreže (A1). Ako mrežni operator odbije zahtjev operatora javne komunikacijske mreže ili ne odgovori na taj zahtjev, ili ako u tom roku nije sklopljen ugovor o pristupu i zajedničkom korištenju fizičke infrastrukture, svaka stranka može u daljnjem roku od 30 dana podnijeti zahtjev HAKOM-u za rješavanje spora. HAKOM donosi odluku vodeći u potpunosti računa o načelu razmjernosti, uključujući i određivanje pravednih i razumnih uvjeta, a prema potrebi i cijene.

Cijena, koju odredi HAKOM mora mrežnom operatoru osigurati pravednu mogućnost naknade troškova u vezi s pružanjem pristupa i zajedničkog korištenja njegove fizičke infrastrukture te uzeti u obzir utjecaj zatraženog pristupa na njegov poslovni plan, kao i ulaganja u fizičku infrastrukturu za koju se zahtijeva pristup. Prigodom određivanja te cijene HAKOM će u najvećoj mogućoj mjeri voditi računa o ujednačenosti cijena pristupa i zajedničkog korištenja fizičke infrastrukture svih mrežnih operatora. Ne dovodeći u pitanje ugovorene uvjete pristupa i zajedničkog korištenja fizičke infrastrukture, operator javne komunikacijske mreže može zamijeniti postavljene sastavnice elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina drugim sastavnicama mreže koje su tehnološki naprednije i učinkovitije, ako takva zamjena ne uzrokuje smanjenje dostupnosti prostora fizičke infrastrukture mrežnog operatora.

Smanjenjem troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine doprinosi se ostvarivanju digitalizacije čime se širi učinak digitalne financijske poluge na sve sektore gospodarstva uz smanjenje troškova za pružanje učinkovitijih usluga građanima i društvu u cjelini. Uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine zahtijeva znatna ulaganja čiji značajan dio predstavljaju troškovi građevinskih radova. Nepoduzimanjem nekih od skupih građevinskih radova doprinosi se djelotvornijem uvođenju širokopojsnog pristupa, a veliki dio troškova gradnje može se izbjeći korištenjem postojeće pasivne infrastrukture mrežnih operatora.

Za operatore elektroničkih komunikacijskih mreža koji imaju namjeru postavljati nove elektroničko komunikacijske mreže najučinkovitije je ponovno koristiti postojeću fizičku infrastrukturu uključujući i onu drugih sektora komunalnih usluga, posebno u područjima gdje ne postoje odgovarajuće elektroničke komunikacijske mreže ili gdje ne bi bilo ekonomski opravdano graditi novu fizičku infrastrukturu, čime se naročito zadovoljavaju zahtjevi zaštite ljudskog zdravlja, zaštite prostora i očuvanja okoliša. Na opisani način ne dovode se u pitanje vlasnička prava pravnih osoba

koje se bave komunalnom djelatnosti, a koja istovremeno imaju rasprostranjenu fizičku infrastrukturu pogodnu za smještanje elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža, kao što su fizičke mreže za opskrbu strujom, plinom, vodom te kanalizacijski sustavi i sustavi odvodnje, usluge grijanja i prijevoza. Na fizičku infrastrukturu se može istodobno smjestiti cijeli niz elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža za pružanje usluga širokopojasnog pristupa velike brzine u skladu s načelom tehnološke neutralnosti, a da to ne utječe na isporuku glavne komunalne usluge i na samo obavljanje komunalne djelatnosti, uz minimalne troškove prilagodbe te nema nikakvih sigurnosnih problema ni štete za buduće poslovne interese vlasnika takve fizičke infrastrukture.

U ovom slučaju, iz priložene dokumentacije nesporno je da se A1 obratio Gradu za sklapanje ugovora o pristupu i zajedničkom korištenju stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada na cijelom području Grada. Uz zahtjev je dostavljen prijedlog ugovora kako bi ugovorne strane mogle suglasno regulirati sve eventualna otvorena pitanja koje Grad ističe (npr. pitanje održavanja stupova javne rasvjete, statika stupova, podnošenje zahtjeva za korištenje stupova, tehnički uvjeti postavljanja mreže na stupove javne rasprave...), međutim, Grad je odbio sklapanje ugovora te ne dopušta pristup i korištenje stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada na cijelom području Grada. Sukladno članku 5. Zakona o smanjenju troškova Grad je obvezan udovoljiti svakom razumnom zahtjevu A1 i omogućiti mu pristup i zajedničko korištenje svoje fizičke infrastrukture radi postavljanja sastavnica elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, ali na temelju sklopljenog ugovora te uz pravedne i razumne uvjete, uključujući i cijenu.

Istim člankom Zakona o smanjenju troškova, Grad može odbiti sklapanje ponuđenog ugovora o zakupu stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada, samo iz razloga definiranih u stavku 4. točkama a) – f) te u tom slučaju razlozi odbijanja moraju biti objektivni, detaljno obrazloženi i na odgovarajući način dokazani, poput razloga koji bi doveli u pitanje sposobnosti pružanja ili osiguravanja kapaciteta infrastrukture kako bi se ispunile obveze komunalne službe, ograničenja koja proizlaze iz nacionalnih odredaba s ciljem zaštite okoliša, javnog zdravlja, javne sigurnosti ili radi ispunjavanja ciljeva urbanističkog i prostornog planiranja.

Grad se prvenstveno pozvao na Odluku o komunalnom redu koja zabranjuje sklapanje ugovora jer bi zakup stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada navodno bio u suprotnosti s načelima na kojima počiva komunalno gospodarstvo. Naglašava se da je Odluka o komunalnom redu po pravnoj snazi ispod Zakona te su u ovom slučaju relevantne odredbe članka 5. Zakona o smanjenju troškova. Osim navedenog, Grad je, između ostaloga kao bitno, doveo u pitanje održavanje stupova i statike istih, ali u pogledu tih navoda nije argumentirano, objektivno i detaljno tehnički obrazložio razloge odbijanja niti je na odgovarajući način dokazao opravdane razloge odbijanja ili barem doveo u sumnju svoju sposobnost pružanja komunalne usluge ili osiguravanja kapaciteta fizičke infrastrukture kako bi ispunio obvezu javne komunalne djelatnosti ili bilo kojeg drugog razloga iz članka 5. stavka 4. točki a) – f) Zakona o smanjenju troškova. Grad se sa većim brojem komentara i prijedloga u negativnom kontekstu očitovao na prijedlog ugovora o zakupu stupova javne rasvjete, međutim, Grad opet nije specificirao pod kojim bi to uvjetima bilo moguće pružiti pristup i zajedničko korištenje svoje fizičke infrastrukture, a na način da uvjeti budu u skladu s načelima transparentnosti i razmjernosti, razumnosti i pravednosti, uključujući i takvu cijenu.

Javna komunikacijska mreža koju A1 želi postavljati na stupove niskonaponske mreže u vlasništvu Grada je lagana optička mreža bez napona, što u smislu tehničkih pravila struke znači da pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga koje A1 pruža putem takve mreže ne ugrožava i ne ometa kontinuitet pružanja komunalne usluge javne rasvjete. U odnosu na pitanje statike stupova javne

rasvjete, ističe se kako se prema tehničkim pravilima struke prije postavljanja optičke mreže na stup javne rasvjete izrađuje tehnički izračun utjecaja sila na statiku stupova. U slučaju da stup nije statički siguran na njega se ne može postavljati optička mreža niti mreža za potrebe javne rasvjete već se nesigurni i dotrajali stupovi zamjenjuju novima. Postavljanje i održavanje stupova javne rasvjete je u odgovornosti Grada, a ne operatora. Ali u slučaju da je zbog postupanja operatora došlo do oštećenja stupa ili do ugrožavanja sigurnosti stupova, operator je taj koji mora snositi odgovornost, vratiti sve u tehnički ispravno stanje i nadoknaditi štetu Gradu. Oštećeni ili nepropisno postavljeni stupovi javne rasvjete svakako mogu dovesti do ugrožavanja ljudskih života, ali i do ugrožavanja i ometanja kontinuiteta pružanja ne samo usluge elektroničkih komunikacija nego i komunalne usluge javne rasvjete. Imajući u vidu navedeno HAKOM smatra opravdanim i razumnim usvojiti zahtjev A1 i naložiti Gradu da omogući pristup i korištenje stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra na cijelom području Grada.

Ovo rješenje ima svrhu utvrditi minimalna prava i obveze primjenjive u konkretnom slučaju kako bi se olakšalo uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine na dobrobit svih građana koji žive na konkretnom području lokalne samouprave i nužnu koordinaciju među različitim sektorima. Osiguranjem minimalnih ravnopravnih uvjeta između Grada i A1 ne dovodi se u pitanje pružanje komunalne djelatnosti koja sadrži svoje nužne tehničke uvjete te nema nikakvih sigurnosnih problema ni štete za buduće poslovne interese vlasnika takve fizičke infrastrukture. Ako poduzetnici koji daju ili su ovlašteni za davanje na korištenje usluge javnih komunikacijskih mreža zatraže pristup u određenom području, mrežni operatori trebali bi dostaviti ponudu za zajedničko korištenje svojih postrojenja pod pravičnim i razumnim uvjetima, uključujući cijenu, osim ako je pristup odbijen zbog objektivnih razloga.

Prilikom očitovanja na prijedlog ugovora Grad se sa većim brojem paušalnih komentara i prijedloga u negativnom kontekstu očitovao na prijedlog ugovora o zakupu stupova javne rasvjete. Grad smatra da je HAKOM trebao utvrditi točan broj stupova na kojem na kojem je oprema operatora nezakonito postavljena i u kojem periodu, utvrditi pravičnu zakupninu dostatnu za održavanje fizičke infrastrukture, uvažiti prijedloge o solidarnoj odgovornosti vlasnika i korisnika stupova za štetu koja može nastati zbog dodatnog opterećivanja stupova postavljanjem elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina i rokovima uklanjanja opreme i mreže sa stupova javne rasvjete zbog održavanja i obavljanja komunalne djelatnosti.

S obzirom da je Grad istaknuo niz negativnih komentara i primjedbi na prijedlog ugovora o zakupu stupova javne rasvjete, HAKOM smatra neophodnim i nužnim da upravo Grad, kao vlasnik stupova javne rasvjete, definira ponudu sa uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja stupova javne rasvjete kako bi se olakšalo pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga i pružanje komunalnih usluga. U tom smislu razumno, svrsishodno je i opravdano odrediti Gradu da u roku 60 dana od zaprimanja ove odluke, izradi i objavi na internetskim stranicama Grada ponudu sa uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja stupova javne rasvjete u vlasništvu Grada Zadra na cijelom području Grada radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. Ponuda sa uvjetima pristupa i korištenja stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra na cijelom području Grada mora biti transparentna, nediskriminirajuća, pravedna i razumna, uključujući i cijenu pristupa i korištenja. Ponuda Grada mora osiguravati da ne dođe do sigurnosnih problema niti ugrožavanja kontinuiteta pružanja komunalne usluge kao i budućih poslovnih interesa Grada, već da ponuda osigurava tehnički pravilno i efikasno funkcioniranje pristupa i zajedničkog korištenja niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra. Ponuda mora sadržavati osnovne odredbe koje se odnose na tehničke uvjete, rokove i postupke za ostvarivanje pristupa i zajedničkog korištenja stupova javne rasvjete, izgled i sadržaj

tehničkog rješenja, rokovi izvođenja radova, nadzor nad izvedbom radova, način održavanja, postupke i rokove oko otklanjanja smetnji, naknade štete, rokovi i način zamjene stupova, posljedice u slučaju kašnjenja, demontiranje napuštene opreme i mreže, kao i sve druge odredbe koje je Grad istaknuo kroz postupak i koje su nužne i razumne za osiguravanje pravednog odnosa Grada i operatora elektroničkih komunikacijskih mreža koji u budućnosti imaju namjeru koristiti niskonaponsku mrežu u vlasništvu Grada. Pri određivanju cijene pristupa i korištenja niskonaponske mreže Grad mora odrediti razumnu naknadu, odnosno iznos koji je dostatan za osiguravanje održavanja fizičke infrastrukture Grada. Na ovaj način se osigurava da svi operatori elektroničkih komunikacijskih mreža koji u budućnosti imaju namjeru koristiti niskonaponsku mrežu u vlasništvu Grada imaju iste uvjete koji su unaprijed poznati čime se osigurava i promiče regulatorna predvidljivost.

Problemi neovlaštenog i nekontroliranog postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža od strane operatora na niskonaponsku mrežu u vlasništvu Grada Zadra nisu predmet ovog postupka i HAKOM ih ovdje nije komentirao, ali po definiranju uvjeta pristupa i korištenja takvi se odnosi moraju dovesti u legalno stanje.

Razmatrajući općenite prigovore Grada, naročito u odnosu na obvezu osiguranja komunalne djelatnosti po posebnim propisima, HAKOM ne dovodi u pitanje ustavno načelo lokalne i područne (regionalne) samouprave ima svoje predviđene granice te da se djelatnost lokalnog i područnog (regionalnog) djelokruga uređuju zakonom. Međutim, iako jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana koji žive na konkretnom području lokalne samouprave ne može se tumačiti na način da je lokalna samouprava potpuno slobodna u reguliranju pitanja koja se odnose na potrebe građana na njenom području, kao što je između ostalog i postavljanje novih elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. Ovlasti lokalne samouprave nisu i ne mogu biti imune na interese od općeg značenja za sve građane Republike Hrvatske za koje je, sukladno Ustavu, nadležan zakonodavac. Člankom 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14, 72/17) jasno je određeno da su elektronička komunikacijska infrastruktura, obavljanje djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, gradnja, održavanje, razvoj i korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža, elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme od interesa za Republiku Hrvatsku. Ustavom osigurane ovlasti jedinice vlasti lokalne samouprave moraju biti u ravnoteži s općim interesom svih građana Republike Hrvatske. Zakonom su određene izričite obveze mrežnim operatorima i operatorima javnih komunikacijskih mreža upravo kako bi se ostvario interes od općeg značenja za sve građane, kao i zaštitu prostora, okoliša i ljudskog zdravlja, stoga HAKOM smatra da su obveze određene ovim rješenjem pravedne, razumne i prikladne za ostvarenje tog cilja.

Sukladno članku 5. Zakona o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (NN br. 121/16) i članku 96. Zakona o općem upravnom postupku (NN br. 47/09, dalje: ZUP), HAKOM je riješeno kao u izreci ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove odluke nije dopuštena žalba, ali može se pokrenuti upravni spor, što ne odgađa provedbu odluke. Upravni spor može se pokrenuti podnošenjem tužbe Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske u roku 30 (trideset) dana od dana primitka ove odluke.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Tonko Obuljen

Dostaviti:

1. A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1, UP-osobna dostava
2. Grad Zadar, Narodni trg 1, 23000 Zadar, UP-osobna dostava
3. U spis